

Leto XX.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Številka 101.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 6. septembra 1937

Cena posamezni številki 1.50

Potreben je zakon o hranilnicah

Čez 7 let bo poteklo natančno 100 let, odkar je bil izdan stari avstrijski zakon o hranilnicah. Kljub temu pa v Jugoslaviji še danes nimamo takšnega zakona, čeprav so ga vse naše hranilnice že davno in ponovno zahtevale in tudi sedaj na kongresu v Zagrebu, in čeprav se potrebnost takšnega zakona splošno priznava.

Toda zakon ni bil izdan, ker v eni točki še ni bil dosežen sporazum med hranilnicami in pa drž. denarnimi zavodi, zlasti Drž. hip. banko in Pošno hranilnico. Sporazuma pa ni v vprašanju pupilarnega denarja, to je denarja državnih ustanov, nedoletnikov in pa samoupravnih ustanov. Drž. hip. banka namreč zahteva, da se ves ta denar vlaga izključno pri njej ter je tudi že dosegla, da se je ta predpis vnesel v zakon.

Nič ne bi rekli, če bi se izkazalo, da zna Drž. hipotekarna banka ta denar v resnici plodonosno nalagati ali če bi imela res potrebo po denarju. Toda izkušnja je dokazala, da ne drži ne eno ne drugo. DHB je postala tako orjaški birokratičen aparat, da nima nobene elastičnosti in da se sploh ne more prilagoditi potrebam gospodarstva. Zaradi sedanje krize denarništva je sicer DHB dosegla, da je dotok tujih vlog pri njej vedno večji, toda ves ta dotok ostaja za gospodarstvo mrtev. Je to škoda, ki je naše gospodarstvo trajno ne more prenesti. Že iz tega rastočega dotoka tudi nepupilarnega denarja pa se jasno vidi, da DHB ni potreben monopol na pupilarni denar. Saj ima še drugega denarja preveč.

Zato ni prav nič treba, da bi posegala DHB v delokrog samoupravnih hranilnic, temveč mnogo bolj nujno je, da se DHB reorganizira, da se ne bo potopila v lastnem birokratizmu. DHB naj gleda na to, da postane centrala za vse naše komunalne in samoupravne kredite, ker je tudi to vprašanje še danes neurejeno.

Se manj pa je razumeti nasprotovanje Pošne hranilnice izdaji zakona o hranilnicah. Naloga Pošne hranilnice sploh ni ta, da bi zbiral hranilne vloge, kar dokazuje tudi to, da zelo visokih vlog sploh ne sprejema. Glavna naloga Pošne hranilnice je v njenem klirinskem prometu, da z brezgotovinskim prometom čim bolj olajša denarni promet v državi. Zato je tudi čisto odveč, če ustanavlja Pošna hranilnica nove podružnice samo zato, da bi zbiral še več hranilnih vlog. To ni njena glavna naloga, poleg tega pa sega s tem v področje drugih denarnih zavodov, ki morejo pač mnogo bolj plasirati svoj denar ko Pošna hranilnica.

Odpor DHB in PH proti temu, da bi se smel pupilarni denar nalagati tudi v samoupravne hranilnice, je zato čisto napačen in zgrešen. Poleg tega pa tudi odveč, ker bi se na vse zadnje mogel najti še ta kompromis, da bi se denar drž. fondov nalagal v DHB in ev. še v PH, dočim bi se denar samoupravnih fondov in nedoletnikov nalagal v samoupravne hranilnice. Na vse zadnje je vendar malo predebela, da samoupravne svojega lastnega denarja ne bi smele nalagati niti v lastne zavode.

Jugoslaviji je zakon o hranilnicah

cah nujno potreben, kakor so hranilnice in neštete gospodarske organizacije že ponovno dokazale. Ta zakon pa je potreben v prvi vrsti tudi zato, da se uzakoni pravica regulativnih hranilnic do pupilarnega denarja. Izkušnje v vseh državah so dokazale, da so močne hranilnice največja opora narod-

nemu gospodarstvu, kajti te hranilnice ne delajo za profit, temveč so v službi javnosti. Iz svojega čistega dobička bogato podpirajo narodne, kulturne in socialne ustanove ter pomenijo s tem tudi znatno razbremenitev državnega in samoupravnih proračunov. Tudi slovenske hranilnice so tako delo-

vale in brez plodonosnega dela naših hranilnic bi Slovenija v svojem razvoju silno zaostala. Zato pa bi bila tudi Slovenija posebno težko udarjena, če se pupilarni denar ne bi zopet nalagal v hranilnice in zato zahtevamo zakon o hranilnicah, da se z njim zopet prizna ta pravica hranilnicam.

Ljubljani! Sloveniji!

Ljubljana, ki je eno izmed največjih in najvažnejših železniških križišč v državi, je središče dobičkanosnih železnic v Sloveniji. Toda železniške proge, ki vežejo z Ljubljano vzhod, zapad in sever, leže kot težka veriga v sredini mesta, širčnega se na sever in zapad. Dele mesto v tri dele, ki jih vežeta med seboj samo dve pomembnejši cesti, Tyrševa in Gosposvetska cesta, obe izraziti mednarodni tujsko-prometni avtomobilski cesti. Zaprti pa sta zaradi železniškega prometa po več ur na dan.

Tako stanje je nevzdržno! Blagoslov železnice utegne postati za urbanistični razvoj Ljubljane usoden.

Glavni ljubljanski kolodvor je tak, kakršen je bil pred 90 leti. Na njem se vrši promet za silo, to pa samo zbog občudovanja vredne požrtvovalnosti železniškega osebja in discipline občinstva. Signalne naprave na ljubljanskem kolodvoru so zastarele, kurilnice, ranžirni in tovarni kolodvori so v sredini mesta.

To stanje je tudi z železniško-prometnih ozirov nevzdržno. Uvidega ga je končno tudi železniška uprava in se odločila, da preuredi ljubljanski kolodvor, če tudi le za silo.

Vsako začasno, polovičarsko preureditev pa odklanjamo.

Hočemo tako ureditev, ki ne bo zavrla razvoja Ljubljane, temveč ga bo pospešila; zahtevamo modernu ureditev železniškega vozla!

To je zahteva vse Slovenije, ki hoče, da se slovenska prestolnica v polni meri razvije in vzcvete in ki zahteva, da bodi promet za potujoče občinstvo v največjem slovenskem železniškem križišču varen in brezhiben.

Naši domači inženirji in strokovnjaki so izdelali idealen načrt za rešitev železniškega vprašanja v Ljubljani: proga naj se poglobi, prav tako kolodvor, kurilnice ter ranžirni in tovarni kolodvor pa naj se odstranijo iz Ljubljane. Načrt ustreza vsem železniško-prometnim zahtevam in zahtevam razvoja Ljubljane.

Zato temu načrtu tudi nihče ne ugovarja, razen železniške uprave, ki se izgovarja, da ni denarja.

Toda dolžnost države je, da najde za izvedbo poglobitvenega načrta sredstva, če ne drugod, pa iz prebitka železniškega prometa v Sloveniji. S tem se nam bo država po dolgih letih prvič vsaj delno oddolžila.

Pri takem položaju je smatral občinski svet mesta Ljubljane za svojo dolžnost, da stopi v življenjskem interesu Ljubljane in v interesu vse Slovenije na čelo akcije, ki naj izvojuje sredstva in poskrbi, da se izvede poglobitveni načrt. Sestavil je akcijski odbor za rešitev železniškega vprašanja v Ljubljani ter prosil za sodelovanje vse slovenske strokovne, gospodarske in tehnične korporacije, ki imajo svoj sedež v Ljubljani. Vse so se odzvale.

Tako predstavlja podpisani akcijski odbor popolnoma nestran-

karsko korporacijo, ki s tem poziva Ljubljano in vso Slovenijo, naj se združi brez ozira na razlike v političnem gledanju v tej-le zahtevi:

Železniško progo in kolodvor v Ljubljani je nujno treba poglobiti, sredstva za to se morajo najti!

Uspeh v tej borbi nam pokaže pot za rešitev še drugih, prav tako važnih slovenskih gospodarskih zahtev.

Ljubljana, dne 4. septembra 1937.

Za mestno občino ljubljansko predsednik: dr. Juro Adlešič.

Za akcijski odbor: Univ. prof. ing. Alojzij Hrovat.

V akcijskem odboru:

Tehnična fakulteta univerze kralja Aleksandra v Ljubljani — Zbornica za TOI — Zveza industrijev — Zveza trgovskih združenj — Inženirska zbornica — Zdravniška zbornica — Združenje inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana — Klub arhitektov — Združenje graditeljev — Združenje trgovcev — Društvo za ceste — Zveza za tujski promet — Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije — Delavska zbornica — Touring klub — Slovensko planinsko društvo — »Putnik« — Aeroklub — Ljubljanski velesejem — Udruženje avtobusnih podjetij — Združenje diplomiranih tehnikov — Motoklub — Društvo hišnih posestnikov — Društvo posestnikov novih hiš — Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev, oblastni odbor Ljubljana — Društvo železniških činovnikov.

Pred vsedržavno konferenco zbornic

Dnevni red konference, ki bo sredi septembra v Beogradu

Trgovinska zbornica v Beogradu je poslala vsem trgovinskim in industrijskim zbornicam v državi naslednji poziv:

V zvezi s svojimi prejšnjimi dopisi je čast zbornici sklicati za 16. september ob 9. dopoldne v Beogradu konferenco vseh trgovinskih in industrijskih zbornic v državi z naslednjim dnevnim redom:

1. Uredba o prepovedi ustanavljanja in izvrševanja veleblagovnice — referat poskrbi zagrebska zbornica.
2. Zaščitni ukrepi v korist trgovcev-dolžnikov — referat sarajevske zbornice.
3. Izvajanje zakona o gospodarskih zadrugah — referat ljubljanske zbornice.
4. Vprašanje zavarovanja trgovcev — referat novosadske zbornice.
5. Načrt zakona o cestnih fondih — referat novosadske zbornice.
6. Načrt uredbe o izrednem prispevku za čezmerno izkoriščanje cest — referat beograjske industrijske zbornice.

7. Kreditna politika privilegiranih državnih denarnih zavodov — referat zbornice v Podgorici.

8. Zakonski načrt o nadzorstvu nad živili in življenjskimi potrebščinami — referat zbornice v Petrogradu.

9. Načrt pravilnika o javnem nadzorstvu nad kozmetičnimi sredstvi — referat beograjske trgovinske zbornice.

10. Povišanje odstotka zaslužka pri prodaji nejudirane soli — referat zagrebske zbornice.

11. Naše strokovno šolstvo — referat novosadske zbornice.

12. Vprašanje uredbe o odškodnini za učence-vajence (§ 267 obrtnega zakona) — referat ljubljanske zbornice.

13. Predlog novosadske zbornice za izpremembo zakona o pobijanju nelojalne konkurence — referat zbornice v Novem Sadu.

14. Zakonski načrt o poblaščenih gospodarskih svetnikih — referat zbornice v Osijeku.

15. Zlorabe v zvezi z izdajanjem potrdil o usposobljenosti v gostinski stroki — referat trgovinske zbornice v Beogradu.

16. Konkurenca kaznilnic zasebnim gospodarskim podjetjem — referat ljubljanske zbornice.

17. Obnova vseh važnejših zahtev bivših konferenc gospodarskih zbornic, ki niso bile še dosejaj upoštevane kakor: izdaja uredbe o nadurnem delu, vprašanje omejitve števila gostinskih podjetij itd.

18. Slučajnosti.

Ker je dnevni red zelo izčrpan in ker bo obravnavala konferenca za naše gospodarstvo silno važna vprašanja, je pričakovati, da bo trajala več dni. O poteku konference in njenih glavnih sklepih bomo seveda poročali.

Industrijska proizvodnja Poljske

Indeks poljske industrijske proizvodnje se je zvišal od 843% v juniju 1937 na 864% v juliju, kar pomeni zvišanje za 2% in je s tem poljska industrijska proizvodnja narasla proti mesecu juliju 1936 za 20%. Razen živilske industrije beležijo povečanje proizvodnje posebno tekstilna, kemična, kovinska in lesna industrija.

Živio naš kralj Peter II.!

Po vsej Jugoslaviji, povsod po svetu, kjer žive Jugoslavlani, se danes z največjo iskrenostjo in svečanostjo praznuje rojstni dan našega mladega kralja Petra II.

Zakaj po dalekovidni volji nepozabnega kralja Aleksandra je zvezan rojstni dan našega mladega kralja z dogodki, ki so za vsakega Jugoslavlana sveti. Zato ima rojstni dan kralja Petra II. za vse Jugoslavlane naravnost simboličen pomen in zato je za ves naš narod dan lepše bodočnosti.

Toda ne samo zaradi visokega pomena kraljevega rojstnega dne, temveč tudi zaradi ljubezni, s katero je prežet ves naš narod do mladega kralja Petra II., je njegov rojstni dan za vse Jugoslavlane pravi narodni praznik. Ta ljubezen jugoslovanskega naroda je nekaj čisto naravnega in ena osnovnih njegovih tradicij. In drugače tudi biti ne more. Saj vidi ves jugoslovanski narod, kako obdaja mladega kralja veliki duh njegovih visokih prednikov in kako se mladi kralj z vso resnostjo in voljo od Boga z vsemi talenti obdarjenega mladeniča pripravlja za svoj vzvišeni in težki poklic.

Zato gleda ves jugoslovanski narod z neomajno vero v svojo bodočnost, zato se danes zaupa z vsem srcem svojemu bodočemu voditelju kralju Petru II.

Ta vera v mladega kralja in ta ljubezen do njega združujeta ves jugoslovanski narod v eni volji in enem hotelju, da se ves posveti napredku svoje domovine in utrditvi države. Rojstni dan kralja Petra II. je dan svečane zaobljube vsega jugoslovanskega naroda, da hoče svojo historično misijo izvršiti do konca!

Veliki dan za vse Jugoslavlane je rojstni dan kralja Petra II. in v tej zavesti kliče ves jugoslovanski narod v trdni slogi:

Živel naš mladi kralj Peter II.!

Živel visoki dom Karagjorgjevičev!

Živela Jugoslavija!

Obiščite razstavo slovenskega novinarstva na ljubljanskem velesejmu!

Oglejte si na velesejmu film o nastanku moderne dnevnika!

Saldo naših klirinških terjatev v Italiji

Že od srede avgusta se je opazalo v klirinškem prometu naglo padanje salda našega dolga v Italiji. Po trenutnih izkazih pa je naš pasivni saldo v Italiji docela likvidiran in smo postali tudi v novem kliringu že precej aktivni in znaša saldo teh terjatev že 187 milijona dinarjev (77 milijona lir). Ta prehod iz pasivnega salda v aktivni bo imel to slabo stran, da bodo morali naši uvozniki odslej dalj časa čakati na izplačilo iz klirirga. Devizni oddelek Narodne banke je že izdal obvestilo, da bodo morali čakati izvozniki na izplačilo 8 do 9 dni, računajoč od dneva sprejema naloga. Če pa bodo naše terjatve še bolj naraščale, bodo morali naši izvozniki odslej še dalj časa čakati na izplačilo svojih terjatev.

Po sporazumu, ki je bil pred kratkim dosežen na zasedanju italijansko-jugoslovanskega odbora, saldo v korist ene ali druge države ne sme prekoračiti zneska 20 milijonov din. Če bi se pa to zgodilo, je treba omejiti izvoz oziroma uvoz.

Kako neprijetno za izvoznike zna biti kopičenje terjatev, smo videli zadnja leta, ko so morali naši izvozniki dolgo čakati na denar. Še danes imamo iz starega klirirga v Italiji terjatev za 42 milijonov lir. Zato bo italijansko-jugoslovanski odbor na svojem prihodnjem zasedanju predvsem razpravljati o vprašanju plačilnega prometa med našo državo in Italijo.

»Službeni list«

kraljevske banske uprave dravske banovine od 4. septembra 1937 objavlja: Pravilnik za opravljanje državnih strokovnih izpitov v rudarskih resoru ministrstva za gozdove in rudnike — Pravilnik o strokovnem odboru za sadje in povrtino pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine — Pravilnik o nadzorstvu nad preparati in pomožnimi sredstvi, ki se uporabljajo za izboljšanje pecivnosti moke — Uredbo o podaljšavi roka za izmeno platišč na tovornih vozilih in razne objave iz »Službenih novic«.

Na razstavi cvetja

v okviru letošnjega jesenskega velesejma v Ljubljani so ljubitelji cvetlic pokazali najlepše cvetje iz vseh krajev sveta, ki so si ga prisvojili sami, akvaristi pa vodno živalstvo in rastlinstvo z raznih celin naše oble. Vse, o čemer sanja ljubitelj cvetja ali pa akvarist, je tu na razpolago. Razne sobne rastline, jesenske cvetjice, vmes pa v akvarijih vsakovrstne ribice, od skromnih kleničev pa do najlepših s tropskim razkošjem barv in plavutmi se odlikujočih ribic, ali ne podaja vse to krasno sliko tihožitja. Med ribicami so zobokrapi vseh vrst, pestrobarvni ostriži, lesketajoči se cihlidi, brzi in nadvse ljubki rdečbarvni haracinidi, bleščeči se osfomenidi itd. — Akvaristi so razstavili tudi raznovrstno rastlinje, primerno za akvarije, suho hrano za ribice in pa razne potrebnosti akvaristov. Pravcati paradiz je v paviljonu G, ki si ga naj poleg ostalih zanimivosti velesejma ogleda sleherni ljubitelj narave. V tem paradizu manjka samo drevo z jabolkom, kača in pa Adam z Evo, da bi bil raj popoln.

Na osmi gospodinjski razstavi Zveze gospodinj »Materi za otroke« je z dovoljenjem g. primarija dr. Dragaša prikazana iz njegovega delokroga doba dojenčka, predšolska doba in vstop v šolo. Mlade in stare mamice so prispevale z dobrimi nasveti in s prijaznimi spomini svojih otrok. V zdravem telesu je zdrav duh. Zato je prikazana predvsem skrb za zdravo telo, zdravo, vzgojno igro in mirno, vestno učenje.

Uspeh velesejma raste

Novinarska razstava je presenetila vse

Obisk velesejma je z vsakim dnem večji in v nedeljo je bil na velesejmu tako silen naval ljudstva, zlasti podeželskega, da je nastala kar nevarna gneča. Kljub vsej tej gneči in nerodnosti, ki so združene z njo, pa ni nobene nezadovoljnosti, temveč vsi obiskovalci soglasno priznavajo, da kaj takšnega, kakor jim nudi novinarska razstava, niso niti od daleč pričakovali. In v resnici se vidi na novinarski razstavi vse, kar more človek pričakovati od novinarske razstave. Vidi vse prve poročevalske službe, vidi prve pisane in risane poskuse poročil, vidi prve časopise iz XVI. in XVII. stoletja in vidi ob koncu XVIII. stoletja nastali prvi slovenski list — Vodnikove »Lublanske novice«. In za njimi vidi tudi vse druge slovenske časopise in časnike, katerih število je stalno in silno rastlo. Še l. 1850., ko je ugasnila tiskovna svoboda je bilo vseh slovenskih listov, če všteto tudi vse uradne liste in zakonike, okoli 15. Od takrat pa do danes je nastalo že več ko 1100 časopisov in časnikov, kakor dokazuje veliki katalog »Razstave slovenskega novinarstva« in katerega bi si moral pač vsakdo nabaviti.

Razstava pa ne kaže samo tega ogromnega porastka, temveč kaže tudi vse stroje, na katerih so bili ti časopisi tiskani in na katerih se tiskajo danes. Tako razstavlja takoj v prvi dvorani paviljona »J« tiskarna Blasnik stroj, na katerem so se tiskale Vodnikove »Lublanske novice«. V paviljonu »N« pa vidite stroje, na katerih se tiskajo sedanje »Ljubljanske novice«. To je predvsem najmodernejši stavni stroj »Intertype«, ki vliva cele vrste, ki jih na bližnji mizi meter zveže v posamezne strani lista. Na drugem stroju, najmodernejšem ameriškem stroju Ludlowu pa se postavljajo vrste za naslove in inserate. Na tem stroju je namreč mogoče vlivati črke vseh velikosti in oblik. Nad 80 abeced je v obeh omarah (na razstavi je razstavljena le ena) na razpolago stavcu.

Ko je korektor naznačil vse napake (kako se te označujejo kažeta dve veliki fotografiji na steni), zveže meter vse stavčne vrste v strani. Tudi nadaljnji postopek je na razstavi jasno viden.

Zvezana stran pride v stereotipijo, v veliki stroj, ki s pritiskom do 200 atmosfer odtiska vso stran na posebej pripravljen papir. Ta papir pride potem v stereotipijo, kjer se na zložen papir vlije svinec. Tako dobimo polcilindrske plošče, ki se natančno prilagajajo valjarjem na rotacijskem stroju. Model tega stroja je na razstavi razstavljen. Rotacijski stroji so stroji velikanskih dimenzij, ki natisnejo tudi 50.000 izvodov 32 strani obsegajočih listov. Ti stroji tiskajo, prepogibajo papir v posamezne strani, režejo list in nato še štejejo natisnjene izvede, ker teko ti iz stroja tako hitro, da jih človek sploh ne more naštet. Ker seveda tako velikega stroja ni bilo mogoče postaviti, je razstavljen le model stroja. Poleg tega pa pojasnjujejo delo rotacijskega stroja še velike fotografije, v paviljonu »K« pa še bolj jasno pojasnjuje to delo veliki film »Zrcalo iz papirja«, ki se istočasno ko v Ljubljani predvaja tudi na pariški svetovni razstavi. Zato se »Ljubljanske novice« tiskajo le na brzotiskalnem stroju, ki pa dela silno dobro, saj natisne v eni uri do 4500 izvodov.

Vse te stroje je postavila na razstavo na svoje stroške tvrdka Chromos iz Zagreba.

Obiskovalec pa vidi na razstavi tudi vse delo urednikov. Kako težko je to delo, si mora vsak živo predstavljati, če vidi vso to gnečo, ki je okoli tistega prostora, v katerem delajo požrtvovalni uredniki

»Ljubljanskih Novic« z g. Gmajnerjem na čelu. Kako dobivajo ti uredniki vesti iz drugih držav, to kažejo nazorno razni najmodernejši aparati v paviljonu »J«, v oddelku »Avale«. Kakšne težave pa ima urednik pri urejevanju, pa jasno kaže že omenjeni film.

Obiskovalec razstave pa tudi vidi, kako se izdelujejo kličej za ilustracije v listih. Kličej, ki jo je postavila Jugoslovanska tiskarna, kaže to zelo lepo in jasno.

Pa še vse drugo ogromno delo, ki je potrebno, da zagleda beli dan časopis, kažejo posamezni oddelki na razstavi zelo nazorno. Samo oglejte si galerijo naših literatov, ki so sodelovali pri listih »Narodne tiskarne« in oglejte si v vetrinah v prvi dvorani rokopise mož, ki so sodelovali pri listih. Moderni dnevniki so viden izraz kulturne sile vsakega naroda.

Končno pa je treba zlasti gospodarske ljudi opozoriti še na inse-

ratni oddelek, ki ga je vzorno organiziral ravnatelj Jutrovega inštituta g. Novak. Tu vidite, kako mora biti sestavljen inštitut, da je učinkovit, tu vidite, da je najboljša reklamno sredstvo še vedno inserat v časopisih. Ne pozabite tega, če hočete doseči velike poslovne uspehe!

Tako podaja razstava slovenskega novinarstva v resnici celoten pregled nastanka lista in mnogo zamudi, kdor se o vsem tem ne pouči. Kajti danes mora biti izobraženec vsaj površno poučen o nastanku in organizaciji dnevnika.

Na vse zadnje pa naj še poudarimo, da tudi druge razstave na velesejmu nudijo zelo mnogo. O teh pa bomo poročali prihodnjič!

Obiščite velesejem, kupite knjigo »Razstava slovenskega novinarstva«, ki je najcenejša knjiga, kar jih je dosedaj izšlo in ne pozabite, da je časopisni inserat najuspešnejše reklamno sredstvo!

Kongres samoupravnih hranilnic v Zagrebu

Trg. minister napoveduje izdajo hranilniškega zakona

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. je bil v soboto otvoren v Zagrebu kongres samoupravnih hranilnic kr. Jugoslavije. Kongres je otvoril predsednik nik Zveze sam. hranilnic g. Erber, ki je najprej pozdravil kraljevega zastopnika ter nato zaklical prisrčen živio kralju in vsemu kraljevskemu domu. Nadalje je pozdravil trgovskega ministra dr. Vrbanića, številne zastopnike oblasti, direktorja Mednarodnega zavoda za varčevanje prof. Ravizzo ter delegate občinskih hranilnic iz Poljske in Čehoslovaške. Nato je predlagal, da se brzojavno pozdravita tudi predsednik vlade in finančni minister.

V daljšem govoru je nato predsednik Erber navajal vse delo Zveze za dvig varčevanja med najširšimi plastmi naroda. Propagandi varčevanja služi tudi sedanjí kongres. Zveza je ponovno zahtevala, da se izdajo posebni predpisi, s katerimi bi se dvignil smisel za varčevanje ter da se razveljavijo vsi oni, ki škodujejo varčevanju. Te svoje zahteve je Zveza ponovila v mnogoštevilnih svojih resolucijah in sklepih. Spominja na besede blagopokojnega kralja Aleksandra (klici: Slava mu!), ki je dejal, da je »varčevanje podlaga vsake rodbe in države ter njune gospodarske svobode in samostojnosti.« Pričakuje zato, da bo vlada tudi prizadevanja Zveze jug. hranilnic podpirala.

Trgovinski minister dr. Vrbanić je čestital voditeljem Zveze k njih uspešnemu delu. Razmere, v katerih dela sedaj zveza, so danes bolj ugodne ko ob nastanku zveze. Spominja na težke dneve l. 1931., ko je izbruhnila kriza. Malo se je od takrat storilo za ozdravitev krize, kar pa se je storilo, se je storilo prepozno, da je postala bolezen kronična. Kljub temu pa se je sedaj položaj iz temelja izpremenil in naše hranilnice so zopet začele zbirati denar vlagateljev. Tok gospodarskega življenja se je v zadnjih dveh letih pospešil in

prejšnja stagnacija je prenehala. Omenja nato dvig cen, povečan izvoz ter druga dejstva, ki pričajo o izboljšani situaciji. V imenu vlade izjavlja, da bo vlada tudi v bodoče skrbela za okrepitev narodnega gospodarstva. Končno je izjavil, da bo vlada v kratkem sklepala o predlogu zakona o hranilnicah, ki je bil že obravnavan od zveze posvetovalnega odbora za denarništvo pri trgovinskem ministrstvu. Zakonski načrt bo dobil ob tej priliki svojo dokončno redakcijo in bo s tem to važno vprašanje tudi v kratkem rešeno.

Za trgovinskim ministrom je govoril prof. Ravizza, zastopnik Mednarodnega urada za varčevanje. Poudarjal je važnost varčevanja, ki koristi tako posameznikom kot tudi celoti. Navajal je razno delo urada za dvig varčevanja v posameznih državah. Izjavil je, da mu je znano, v kako težavnem položaju so jugoslovanske hranilnice, da pa je prepričan, da bodo hranilnice svoje težave v kratkem premagale, ker so državne finance Jugoslavije urejene, ker je njena trgovinska bilanca aktivna in ker je Jugoslavija polje naravnih krasot, kar ji omogoča močan razvoj tujskega prometa. Omenja razveljavljaj napredek zagrebške Mesne hranilnice ter pozdravlja kongres v imenu 6000 samoupravnih hranilnic iz 36 držav.

Iskreno pozdravljena sta govorila nato še zastopnik poljskih hranilnic g. Uhma ter češkoslovaških g. dr. Novosad, nakar je bil reprezentativni del kongresa končan ter so prišli na vrsto strokovni referati posameznih referatov. O teh pa bomo izpregovorili prihodnjič kaj več.

Italijanska zunanja trgovina

V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je znašal uvoz Italije (brez kolonij) 8008'68 milijona lir, izvoz pa 4329'87 milijona lir. V istem razdobju lani pa je znašal uvoz 317'31 milijona lir in izvoz 1473'06 milijona lir. V prvih 7 mesecih letošnjega leta je uvozila Italija iz svojih kolonij blaga za 174'24 milijona lir (lani 82'89), izvozila pa za 1643'14 milijona lir (986'66).

Zaradi praznika v sredo izide »Trgovski list« šele v petek, dne 10. septembra.

Politične vesti

Konferenca sredozemskih držav za ustanovitev mednarodne pomorske policije, ki naj onemogoči piratstvo v Sredozemskem morju, se bo sestala 12. ali 13. t. m. v Zenevi. Na konferenci bodo sodelovali: Anglija, Francija, Italija, Jugoslavija, Turčija, Egipt, Grčija, Albanija in republikanska Španija. V Parizu upajo, da bo na konferenco povabljen tudi Sovjetska Rusija, ki sicer ni neposredno sredozemska država, pač pa bi se morala udeležiti konference zaradi tega, ker sta bila v zadnjih dneh potopljena v Sredozemskem morju dva sovjetska parnika.

Italija je glede sklicanja konference zelo rezervirana in poudarja vladni krogi, da bo sodelovala Italija samo v tem primeru, ako bodo res skušali na konferenci urediti sedanje razmere na Sredozemskem morju ter bodo izostali vsi napadi na Italijo. Italija bo vsekakor tudi zahtevala, da se povabi na konferenco tudi nacionalistična Španija.

Glede vabila Rusije Anglija okleva, ker se v Londonu bojijo, da bi konferenca v primeru da ne bi uspela, napetost mednarodnega položaja še poostрила.

Mussolinijev obisk v Nemčiji smatrajo v Londonu in Parizu za demonstracijo proti Zvezi narodov. Tako vsaj piše revija »Anglija in Vzhod« v svojem uvodniku.

Najstrašnejša bitka tokom vse španske državljanske vojne se razvija na aragonskem bojišču. Nacionalistični avioni so doslej vrgli na republikanske položaje 30 ton bomb. Republikanskim četam poveljuje na aragonski fronti general Kleber.

Popolno blokado Gijona so izvedle nacionalistične vojne ladje s pomočjo letal. Sedem angleških trgovskih ladij, ki bi imele prepeljati na tisoče žensk in otrok iz Gijona, ne more zaradi blokade odpluti. Pristanišče blokira križarka »Almirante Cervera« s tremi drugimi vojnimi ladjami.

Asturske oblasti se pogajajo glede predaje Gijona po radijskem poročilu generala Quilepa de Llana z generalom Solzagom.

Po poročilih iz Salamance so nacionalisti zaustavili republikansko ofenzivo na aragonski fronti in prešli v protiofenzivo.

O novih italijanskih okrepitvah v Španiji poroča »New Cronicle« in piše, da rezervisti, ki so bili mobilizirani za velike manevre na Siciliji, niso bili poslani domov, marveč v Španijo.

Rabo baskovskega jezika so prepovedale pod pretezo narodnega zedinjenja nacionalistične oblasti, kar je izzvalo med baskovskim prebivalstvom veliko ogorčenje.

Pred Sanghajem so doživeli Japonci občuten poraz in so Kitajci prebili japonsko fronto na petih mestih.

Kitajska letala so bombardirala japonsko otočje in so metala bombe na mesto Hagošima, ki je le 200 km oddaljeno od Nagasakija. Letala so se vrnila nepoškodovana na svoje baze. Vso Japonsko je vest o tem poletu silno vznemirila.

Kitajska armada nudi vedno hušji odpor in japonske čete kljub novim ojačenjem ne morejo pred Sanghajem izvajati uspehov in so celo ponekod potisnjene v obrambo.

Japonci nadaljujejo z ofenzivo na črti Liotao-Vusung, vendar njih napadi niso uspeli. Kitajske čete so v borbi na nož premagale Japonce in jih zapodile za njihove prve postojanke.

V Kvantungu se je začela splošna ofenziva Japoncev ob železniški progi Tiencin—Pukov.

Japonski zunanji minister Hirota je o japonskih vojnih ciljih izjavil tujim novinarjem naslednje: Japonska želi s sedanjo vojno doseči od Kitajske samo bistveno spremembo njenega dosedanjega stališča proti Tokiu. Borimo se predvsem proti protijaponskem gibanju na Kitajskem, ki je posebno razširjeno v kitajski armadi. Naša želja je, da bi vladali na Kitajskem možje, ki hočejo živeti z Japonsko v prijateljskih odnosih. Druge velesile bi lahko Japonski pomagale pri izvedbi tega njenega programa.

Pogajanja za razširitev nemško-japonskega pakta so se začela po uradnih poročilih iz Tokia. Razširitev pakta naj bi se izvršila zato, ker se je pokazalo, da Rusija aktivno sodeluje na strani Kitajske v borbi proti Japonski.

Sovjetska Rusija je zaprla vse svoje konzulate v Mandžuriji, razen generalnega konzulata v Harbinu.

Japonska je protestirala pri češkoslovaškem zunanjem ministrstvu zaradi pošiljak češkoslovaških tvornic orožja Kitajcem.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuko itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Solenburova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Denarstvo

Teden na beograjski borzi

V preteklem tednu so bili tečajji papirjev na beograjskem efektivnem tržišču čvrsti, čeprav je prišlo pri nekaterih papirjih do majhnih izprememb. Od vseh papirjev kaže tečaj 7odstotnega Blera najbolj razpoloženje na borzi, in sicer zato, ker je formiranje njegovega tečaja absolutno neodvisno od intervencije javne roke. Iz dejstva, da je beležil 7% Bler s 85 višji tečaj kot v prejšnjem tednu (84), se more sklepati na čvrsto situacijo na borzi. To dejstvo potrjuje tudi stanje 6% begluških in 6odstotnih dalmatinskih agrarjev, katerih tečaj je v zadnjem tednu tudi porasel, vendar je bilo na trgu malo teh papirjev. 7% investicijsko posojilo se redko pojavlja na borzi, kadar pa se pojavi, njegov tečaj vedno zraste. Tako je bil tečaj 7% inv. pos. v preteklem tednu za pol poena višji. Edini vrednostni papir, ki ni bil deležen splošne čvrste situacije na borzi je bila pretekli teden vojna škoda. V začetku tedna se je njen tečaj sicer zvišal za en poen (409), koncem tedna pa je notirala zopet 408. Delnice Narodne banke so bile ves teden zelo čvrste in so se trgovale zadnji dan tedna po 7400. Tudi za delnice Privilegirane agrarne banke je bilo zanimanje precejšnje, trgovale so se po 197.

Promet se je v primeri s prejšnjim tednom precej povečal in je znašal 5'6 milijona din (2'3). Več kot polovico celotnega prometa, to je 3'1 milijona din odpade na vojno škodo, na 6% begluške nad 1 milijon din (771), na 6% dalmatinske agrarje 824 tisoč (300), na Narodno banko pa 258.000 din.

Na deviznem tržišču je popustil tečaj marke na 1293, in sicer zaradi velike ponudbe Prizada. Šiling je ostal stabilen na 840, grški boni so bili nekoliko višji, funt pa je ostal neizpremenjen na 238.

Promet je znašal 28'8 milijona din, proti 22'4 milijonom v prejšnjem tednu. Največji je bil promet v funtih, in sicer za 12'5 milijona din (8), v markah 9'7, v šilingih 5 (2'2), v grških bonih pa 172 tisoč (979 tisoč).

Na beograjski privatni borzi se je plačeval napoleondor po 306 dinarjev (307).

Kreugerjeve obveznice jugoslovanskega 6'25% zlatega monopol-skega posojila je po poročilu »Jugoslovanskega Kurirja« kupila neka švicarska finančna skupina za 4 milijone dolarjev. To posojilo je znašalo 22 milijonov dolarjev, z obrestmi pa celo 29 milijonov.

Francoska banka je znižala 2. t. m. diskont od 3 na 4%. Že 6. julija je bil znižan diskont od 6 na 5%, 3. avgusta pa od 5 na 4%. Japonski parlament je odobril 517 milijonov jenov za vojne potrebe. 10,2 milijona bodo vzeli iz rezervnih fondov, za 100 milijonov bodo povlašeni davki, ostanek pa se bo kril s posojilom. Razpravljalo pa se bo o odobritvi novih izdatkov v višini 2 milijard jenov. Japonski državni dolg je narasel na 10,58 milijarde jenov.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendence mlačna;
promet din 6.481.750'06.

Skupni devizni promet v avgustu 1937 znaša din 31.516'940'97 in je torej za 17'8 milj. dinarjev večji od prometa v lanskem avgustu ter za 4'3 milj. dinarjev manjši nego v juliju 1937.

V primeri s prometom predzadnjega tedna, ki je zaključil z din 10.073.000'—, je nazadoval devizni promet — obavljen na borznih sestankih preteklega tedna — za nad tri in pol milijona dinarjev. Ta padec deviznih zaključkov je pripisati predvsem občutnemu zmanjšanju prometa z avstrijskimi šilingi, katerih je bilo potom privatnega kliringa nabavljenih tokrat za 2'8 milj. din manj kot v predzadnjem tednu. Poleg Dunaja je popustil promet z Londonom in Berlinom, vsak za nad pol milijona dinarjev.

V posameznih devizah je bil perfektuiran tale skupni promet:

Devize:	predzadnji teden	minuli teden
(vse v tisočih dinarjev)		
Amsterdam	17	16
Berlin	4212	3644 priv. klir.
Bruselj	—	30
Curij	139	167
Din-deviza	91	386 avstr. pr. kl.
Dunaj	3197	377 avstr. pr. kl.
London	1627	1129 priv. klir.
New York	657	361
Pariz	4	112
Praga	47	6
Trst	20	6
Stockholm	62	—
Solun	—	247 boni

To pot je Narodna banka intervenirala le v Londonu in Curihi ter znašajo skupni zaključki dinarjev 160.000'—.

Devizna tečajnica zadnjega tedna očituje znatnejše tečajno valovanje. Tako je padel tečaj nemške marke za skoro tri poene. Iz primerjanja deviznih tečajev predzadnjega tedna z onimi iz minulega tedna sledi, da znaša v tem razdobju dosežena tečajna razlika (vse izraženo v poenih):

Amsterdam 0, Berlin — 2'99, Bruselj — 1'10, Curih nespremenjen, London — 0'40, New York — 3'75, Pariz — 0'29, Praga in Trst pa sta 3. t. m. beležila na bazi tečajev z dne 30. avgusta 1937.

Devize	Povpr. din	Pon. din
Amsterdam	30. 8. 2394'66	2409'25
Berlin	30. 8. 2394'66	2409'25
Berlin	30. 8. 1744'02	1757'90
Bruselj	30. 8. 1741'03	1754'91
Bruselj	30. 8. 731'55	736'61
Bruselj	30. 8. 730'45	735'52
Curih	30. 8. 996'45	1003'52
Curih	30. 8. 996'45	1003'52
London	30. 8. 215'36	217'42
London	30. 8. 214'96	217'02
New York	30. 8. 4311'—	4347'32
New York	30. 8. 4307'25	4343'56
Pariz	30. 8. 162'11	163'55
Pariz	30. 8. 161'82	163'25
Praga	30. 8. 151'43	152'54
Praga	30. 8. 151'43	152'54
Trst	30. 8. 227'70	230'78
Trst	30. 8. 227'70	230'78

V privatnem kliringu je bila tekotom prejšnjega tedna trgovana deviza London, Dunaj in Berlin na temelju teh-le denarnih, oziroma blagovnih tečajev:

angleški funt:	
30. avgusta	din 237'20—238'80
31. avgusta	din 237'20—238'80
1. septembra	din 237'20—238'80
2. septembra	din 237'20—238'80
3. septembra	din 238'—
avstrijski šiling:	
30. avgusta	din 8'35—8'45
31. avgusta	din 8'38—8'48
1. septembra	din 8'41—8'51
2. septembra	din 8'38—8'48
3. septembra	din 8'35—8'45
nemška marka:	
30. avgusta	din 12'88—13'08
31. avgusta	din 12'87—13'07
1. septembra	din 12'87—13'07
2. septembra	din 12'86—13'06
3. septembra	din 12'83—13'03

Efektivno tržišče

Tendence za državne papirje stalna.

Na tukajšnjem efektivnem tržišču je še vedno povsem nespremenje-

na situacija. Zaključkov ni bilo nobenih.

Tečajji državnih efektov so beležili brez večjih oscilacij. Na prvem in zadnjem borznem sestanku prejšnjega tedna je notiralo

	din	din
7% inv. pos.	30. 8. 89'—	90'—
	3. 9. 89'75	90'75
8% Blair	30. 8. 92'—	93'—
	3. 9. 93'50	94'50
7% Blair	30. 8. 84'25	85'25
	3. 9. 84'—	85'—
7% Seligman	30. 8. 98'—	100'—
	3. 9. 98'50	100'—
4% agr. obv.	30. 8. 53'—	54'—
	3. 9. 53'—	54'—
4% drž. gar. agr. obv.	30. 8. 51'—	53'—
	3. 9. 51'50	53'—
6% begl. obv.	30. 8. 75'50	77'—
	3. 9. 76'—	78'—
2'5% voj. škoda	30. 8. 408'—	410'50
	3. 9. 408'—	409'—

Trboveljska premogokopna družba je tečajno znatno popustila, kajti od srede 1. t. m. dalje notira za 25 poenov nižje. Zadnji tečajji z dne 3. t. m. so bili din 240'— za denar in din 260'— za blago.

Žitno tržišče

Tendence zelo trdna.

Promet je bil ponovno zelo slab v žitu, dočim v mlevskih izdelkih sploh ni bilo zaključkov. Cene so se okrepile za din 1'— pri koruzi, za din 2'50 pri pšenici in za dinarjev 5'— pri moki vseh vrst. Nespremenjeno je notiral ječmen, oves in pešnični otrobi.

Na zadnjem borznem sestanku so bile dosežene sledeče cene:

Zito:	din	din
Koruz:		
suha, s kvaliteto garancije, franko nakladalna postaja	94'—	95'—
Pšenica:		
nova, gor. ban., 78 kg 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	175'—	177'50
nova, gor. bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakl. postaja	175'—	177'50
Ječmen:		
63 kg, 2%, suh, zdrav rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	135'—	140'—
64 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	145'—	147'50
baranjski, spomladanski, 66 kg, pariteta, Beli Monastir, dobava promptna	165'—	170'—
Oves:		
zdrav, suh, rešetan, feo. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	112'—	117'50

Mlevski izdelki:

Moka:	din	din
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	280'—	285'—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	280'—	285'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260'—	265'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	240'—	245'—

Otrobi:

pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	110'—	115'—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	100'—	105'—

Nova pšenica (cene po pogojih Privilegirane a. d. za izvoz deželnih pridelkov) fko ladja: Tisa I (od sev. meje do vključno Čuruga) kval. 79/2% din 170'—, Tisa II (od Zablja do ustja Tise) kval. 79/2% din 169'—, Begelj kval. 79/2% din 169'—, Tisa Kanal (od Kulde do B. Gradišča) kval. 79/2% din 168'—, Donava Kanal (od Črvenke do Bezdana) kval. 79/2% din 166'—.

Kanal kralja Aleksandra kvaliteta 78/79/2% din 166'—.

Bačka (Donava-Banat, Donava-Baranja) kval. 78/79/2% din 168'—.

Donava, Srem in Drava, Slavonija kval. 77/78/2% din 166'—.

Donava, Srbija kval. 77/78/2%—3% din 165'—.

Sava (Srbija, Srem, Bosna) kvaliteta 77/78/2%—3% din 164'—.

Od določene cene za blago fko. vlačile se za kritje prelovnih stroškov zmanjša cena za vagonsko blago 2 dinarja od 100 kg.

Par. Pančevo, Novi Sad in Apatin kval. 79/2% din 166'—.

Par. Petrovgrad kvaliteta 79/2% din 167'—.

Par. Osijek, Zemun in Smederevo kval. 77/78/2%—3% din 164'—.

Senta kval. 79/2% din 168'—.

Lesno tržišče

Tendence nespremenjeno trdna.

Jesenska sezona se je že pričela ob znatnih povpraševanjih iz Italije. Kot smo informirani, je bilo precej uvoznih dovoljenj že razdeljenih med lesne trgovce na Reki, a tudi v Trstu. Vsled močnega izvoza življenjskih potrebščin pa je znatno narasel saldo naših terjatev v Italiji. Vse kaže, da bo glede efektuiranja plačil na italijanski strani nastopilo prav takšno stanje kot je vladalo v tem pogledu tik pred zloglasnimi sankcijami.

Izgledi za jesensko kampanjo torej niso baš rožnati in to v kljub izrednemu zanimanju s strani Italije. O kaki lesni kupčiji sploh ne bomo mogli govoriti. Kajti zadovoljil nas bo povečan izvoz našega lesa le tedaj, če se bo na drugi strani primerno zvišal tudi naš uvoz iz Italije, ker le na ta način bi bilo možno omejiti to neveselno ter riskantno zavlačevanje izplačil za naše številne terjatve.

Na domačem tržišču je položaj povsem neizpremenjen. Zelo dobro gre v prodajo oglje, drva in brusni les poleg stavbnega.

Les:	din	din
Smreka, jelka:		
Hlodi I., II., monte	120'—	150'—
Brzojavni drogovi	150'—	160'—
Bordonali merkantilni	140'—	160'—
Filerji do 5/6"	145'—	155'—
Trami ostalih dimenzij	140'—	160'—
Škorete, konične, od 16 cm naprej	340'—	360'—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej	360'—	390'—
Škorete, podmerne, do 15 cm	260'—	300'—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	250'—	270'—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	280'—	310'—
Kratice, za 100 kg	45'—	55'—
Brusni les za celulozo	120'—	130'—
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	250'—	260'—
Deske-plohi, naravni, oostrobjeni, I. in II.	330'—	360'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	275'—	305'—
Deske-plohi, parjeni, oostrobjeni, I. in II.	510'—	550'—
Hrast:		
Hlodi I., II., premiera od 35 cm naprej	250'—	270'—
Bordonali	830'—	930'—
Deske-plohi, neobrobjeni boules	900'—	930'—
Deske-plohi, neobrobjeni, I. in II.	720'—	820'—
Deske-plohi, oostrobjeni (podnice)	810'—	920'—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm	750'—	800'—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	810'—	960'—
Oreh:		
Plohi, nepar., I. II.	790'—	850'—
Plohi, parjeni, I. in II.	820'—	910'—
Parketi:		
hrastovi, za m ²	50'—	55'—
bukovi, za m ²	40'—	45'—
Zelezn. pragi 2'60 m 14X24		
hrastovi, za 1 komad	32'—	36'—
bukovi, za 1 komad	20'—	24'—
Drva:		
bukova, za 100 kg	12'—	12'50
hrastova, za 100 kg	10'50	12'—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	36'—	45'—
canella, za 100 kg	42'—	47'—

Povpraševanja:

Več tisoč m³ brusnega lesa za celulozo. Iste se večja količina desk tombante, prizmirano blago, v dimenzijah:

5/8" in 7/8" debeline, 9' z medijo, 13' dolžine, od 4" naprej medija, 6" šir.

Večje količine madrijerov v predpisanih dimenzijah.

I/IIa hrastovi frizi, v debelini 25 milimetrov, v širinah 5, 6, 7, 8, 9 in 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje.

Parjena, ostrorobo paralelno reza-na bukovina I. in II. kvalitete.

Javorjeve neobrobjene deske I. in II. kakovosti, 18 mm debeline.

Neobrobjeni lipovi plohi I. in II. Hrastovi boules.

Brestovi boules in neobrobjeni plohi.

Deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti 18/24 mm debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej; dobava sukcesivna.

Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III. in IV. kakovosti, 12 mm in 18 mm; dobava po dogovoru.

Škorete smreka-jelka, 12 mm; dobava promptna.

Neobrobjeni hrastovi plohi v I. in II. kakovosti.

Zunanja trgovina

Kitajska zunanja trgovina v prvem polletju 1937.

Šanghaj igra v kitajski zunanji trgovini nenavadno važno vlogo. Letos je šlo na primer več kakor 60% uvoza in 50% izvoza skozi šanghajsko pristanišče. Bojne akcije v tem največjem pristanišču na Daljnem Vzhodu utegnejo imeti torej odločilen vpliv na kitajsko zunanjo trgovino. Kakor navajajo pomorske carinske statistike je narasel v primeri s prejšnjim letom letošnji uvoz za 30% na 606 milijonov funtov, izvoz pa je narasel še v večji meri, in sicer za 45% na 482 milijonov funtov. Amerika kljub povečanemu izvozu ni mogla ohraniti prvega mesta, ki ga mora deliti z Japonci. Obe državi sta namreč izvozili v Kitajsko vsaka po 115,3 milijona funtov blaga. Tako je Japonska izrinila glede izvoza tudi Nemčijo z drugega na tretje mesto. V prvem polletju 1937 so Nemci izvozili za 90,5 (lani 79,3) milijona funtov blaga. Na četrtem mestu je Anglija z 68,8 milijona funtov.

Izvoz naše železne rude se bo zopet močno povečal, ker so te dni sklenile češke in madžarske železarne z našo državo pogodbo za dobavo letno 270.000 ton železne rude in sicer za dve leti, tako da bi izvozili skupno 540.000 ton železne rude v vrednosti 54 milijonov dolarjev. Pogodbo za dobavo železne rude pa smo sklenili tudi z Romunijo, in sicer za 100.000 ton letno skozi pet let.

Češkoslovaška je kupila od Prizada 600 vagonov koruze in name-rava kupiti od nas še 3000 vagonov koruze.

Slaba žetev hmelja je bila letos po Evropi. V Nemčiji letos ne bo dosegla predvidene količine, žetev v Poljski pa je naravnost katastrofalna majhna in bo znašala le polovico lanske proizvodnje.

Zetev tobaka bo letos v Turčiji za 20% manjša kot lani. Letošnja proizvodnja tobaka znaša 36,4 milijone kg proti 45 milijonom lani. Pač pa je letošnji tobak odlične kakovosti.

Svetovna poraba petroleja se je močno povečala in je znašala 15,5 milijonov ton proti 14 milijonom v prvi polovici 1936. Povečanje znaša torej 10,3%.

Zunanja trgovinska bilanca Združenih držav Severne Amerike izkazuje po poročilu trgovinskega oddelka za prvih 7 mesecev letoš-njega leta deficit v višini 114,91 milijonov dolarjev. Izvoz je znašal v tem času 1772'06 milijona dolarjev, uvoz pa 1886,97 milijona.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 8. septembra ponudbe za dobavo podlozih ploščic, kožnega jermenja, trstike in lesenih žebelj, tovozne masti, stekel in kremenov za bencinske svetilke, verig, ventilov, enofaznih števec, jeklenih rešet, električnih žarnic, papirnatih vrečic, črne pločevine, stopnic iz rebaste pločevine, elektrod ter dveh dežnih plaščev in do 15. septembra za dobavo transformatorja.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 15. septembra ponudbe za dobavo 7500 kg svinjske masti.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 13. septembra

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 1

ponudbe za dobavo krp za čiščenje, do dne 14. septembra za dobavo govejega loja, karbida, raznih kemikalij, železa, pločevine, manilavrv, konopljen vrv i. dr., do dne 15. septembra za dobavo tkanin za preproge, pločevinastih lopatic, jadrenine ter jeklene pocinkane žice.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 23. septembra ponudbe za dobavo trofaznega motorja.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 18. septembra ponudbe za dobavo raznega suknja in tkanin, ščetk, čistilnih potrebščin, krp in brisač za roke ter 100 kub. metrov drv; do 20. septembra za dobavo platna, jadrenine, tapetniških predmetov, naslonjačev in sedal, raznih ščetk, desk, žel. plo-

čevine, železa in dr.; do 21. septembra za dobavo karbolineuma, portland-cementa; do 21. septembra za dobavo cinkovega belila, razne barve, firneža ter čopičev in drugo.

Licitacije

Dne 7. septembra se proda pri Komandi mesta v Kotoru potom ofertalne licitacije rabljen dizel motor.

Dne 8. septembra bo v intendanturi štaba V. armijske oblasti v Nišu lic. za meljavo državne pšenice za potrebe šumadijske div. oblasti.

Dne 13. septembra bo pri ekonomskem oddelku gen. direkcije drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo eternitskih plošč, krov-

ne smole, papirja ter raznih obdelovalnih strojev in dne 14. septembra za dobavo naprave za komprimirani zrak.

Dne 15. septembra bo v intendanturi štaba vrbaske div. oblasti v Banji Luki licitacija za nabavo ljudske hrane (fižola, riža, kave, čaja itd.)

Dne 15. septembra bo pri 2. velosipedskega bataljona v Nišu licitacija za dobavo raznih rezervnih delov za velosipe.

Dne 16. septembra bo v pisarni inženjerije štaba dravske div. oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo objekta v Mariboru.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel v avdijenci na Brdu predsedstvo mednarodne zveze novinarskih agencij. Sprejeti so bili predsednik zveze g. Andre Menon, glavni ravnatelj Havasa, podpredsednik g. Murray, glavni ravnatelj Reuterja Meyer, predsednik in ravnatelj DNB iz Berlina, glavni ravnatelj agencije Stefani Morgagni in predsednik kongresa dr. Petrović, ravnatelj agencije Avale.

Narodna Odbrana je dobila komisarja, ker je po komunikaciji uprave mesta Beograda v zadnjem času ponovno prekoračila s svojim ravnanjem in delovanjem statutarni delokrog, ki ga odreja družstvena pravila. Uprava mesta Beograda je odredila, naj se predsedstvo, osrednji odbor, plenum in nadzorni odbor Narodne odbrane takoj razrešijo dolžnosti, za komisarja, ki bo opravljal vse posle, pa je do izvolitve nove uprave imenovan upokojeni divizijski general Miloš Mihajlović.

Odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki bi moralo biti danes na Rakeku, je zaradi nenadnih ovir preloženo na nedoločen čas.

Zdravstveno stanje prezidenta Masaryka se je zboljšalo.

Angleška kraljevska dvojica namerava obiskati Indijo, kjer bo ostal kraljevski par najbrže 3 mesece.

Umrl je v Lausannu baron Pierre de Coubertin, ustanovitelj modernih olimpijskih iger in predsednik mednarodnega olimpijskega odbora. Umrl je v starosti 75 let.

Predsednik ukrajinske sovjetske vlade Ljubčenko je izvršil samomor, ker je bil osumljen, da je član protisovjetske organizacije in je bil zato proglašen za izdajalca.

Egiptski kralj Faruk bo kronan prvič po 2000 letih z vsemi slavnostmi in častmi. Uradno nabiranje prispevkov za stroške kronanja je že razpisano.

Winston Churchill je ostro napadel v »Evening Standardu« **Japonsko** in pravi v članku z naslovom »Ranjeni zmaj«, da bo le z združenimi močmi Anglije, Združenih držav in Sovjetske Rusije mogoče spraviti Japonce k pameti.

Angleška delegacija v Zenevi bo štela 50 oseb. Vodil jo bo zunanji minister Eden, ministrskega predsednika Chamberlaina pa najbrže ne bo v Zenevi.

Predsednik Roosevelt je podpisal zakon, ki proglašaja helij za vojni material.

Leipziški jesenski sejem je bil v petek zaključen in je bil njegov uspeh zelo velik. Na njem je sodelovalo 5000 razstavljalcev.

Letošnjega kongresa nemške nacionalno socialistične stranke v Nürnbergu se bo udeležil celoten diplomatski zbor razen papeškega nuncija Orseniga, sovjetskega poslanika Jurenjeva in poslanikov Norveške, Peruja in San Dominga.

Mednarodni antropološki kongres zaseda v Bukarešti in se ga udeležuje 150 zastopnikov iz večine držav.

Angleško vojno brodovje v Sredozemskem morju šteje sedaj 80 ladij.

Angleški poslanik v Nankingu Hugessen, ki je bil od japonskih letalcev ranjen, bo kmalu ozdravel.

V Moskvo je prispel francoski minister za prosveto Jean Zey, da prisostvuje festivalu sovjetske gledališke umetnosti.

Kapitan ruske ladje »Černišev« je izjavil, da je torpediral njegovo ladjo italijanski torpedni rušilec »Turbine«.

Veliko razburjenje v japonski javnosti je vzbudila vest, da pošilja Sovjetska Rusija bombnike v Šanghaj. Bojijo se, da bodo sedaj Kitajci stalno ogrožali japonska mesta.

V Mandžuriji se vedno bolj širi vstaja proti Japoncem in se vodijo ogorčene borbe med japonskimi četami in vstaji.

Japonski vojni izdatki znašajo doslej 2.566.000.000 jenov in bo izdatih za kritje vojnih stroškov bojnov za nad 2 milijardi jenov.

Dve angleški vojni letali sta trčili v zraku in padli na tla. Od 4 moč posadke se je rešil samo eden.

Nemčiji je potreben vsak Nemeec, pa najsi bo kjer koli, je izjavil Göring v govoru, ki ga je imel pred 20.000 Nemci iz inozemstva. Vsi Nemci v inozemstvu morajo sodelovati na izvršitvi štiriletnega načrta.

Pet tajnih radijskih postaj deluje v Nemčiji in jih kljub vsemu prizadevanju strokovnjakov ne morejo izslediti. Tajna postaja v Berlinu deluje stalno, druge pa večkrat spreminjajo mesto oddaje. Doslej so delovale te postaje na kratke valove, sedaj pa poskušajo oddajati tudi na srednje in dolge valove.

Špansko delegacijo, ki se bo udeležila jesenskih razprav v Ženevi, bo najbrže vodil ministrski predsednik dr. Wegrin, v delegaciji pa bodo tudi min. za zun. zadeve Del Vajo in vojni minister Giral.

Kapitan torpedirane angleške petrolejske ladje »Woodford« je izjavil dopisniku »Daily Expressa«, da je bila podmornica maskirana in da ni izobesila nobene zastave. Moštvo podmornice je oblečeno v civilne obleke.

Nemški protisemitski list »Der Stürmer« trdi, da so zrakoplov »Hindenburg« uničili Židje.

Kruh se je podražil v Franciji, in sicer stane od 5. t. m. 1 kg kruha 260 franka.

Radio Ljubljana

Torek, dne 7. septembra: 12.00: Šornov šramel-kvartet — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: 10 minut zabave — 20.00: Zvoki iz Rusije (plošče) — 20.10: Iz življenja poljedelskih delavcev — 20.30: Pihalni trio za flavto (g. F. Bernard), klarinet (g. F. Urban) in fagot (g. Loparnik) — 21.15: Wagner: Rleniz, uvertura (plošča) — 21.30: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Sreda, dne 8. septembra: 9.00: Čas, vreme, poročila, spored — 9.15: Lahka orkestralna glasba (plošče) — 9.45: Verski govor (p. dr. Roman Tominec) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz ljublj. stolnice: 11.00: Iz pravičnega sveta (plošče) — 11.30: Otroška ura (vodi gđ. Slavica Vencajzova) — 12.00: Slovenske narodne s spremljevanjem harmonike (g. A. Stanko) pojeta g. Svetozar Banovec in g. Vekoslav Janko — 13.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 17.00: Kmet. ura: Kmetijsko gospodarstvo in zadruga (g. dr. Jože Basaj) — 17.30: Tamburaški septet — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Radijski orkester — 21.15: Slovenski vokalni kvintet — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Mandolinistični trio.

Četrtek, dne 9. septembra: 12.00: Magistrov trio — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Grieg: Peer Gynt, sulta (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Strauss: Veselite se življenja, valček (plošča) — 20.10: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 20.30: Koncert opernih spevov s spremljevanjem klavirja. Poje g. Pavla Lovsetova, pri klavirju g. prof. Marjan Lipovšek — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Rezervirano za prenos v veleselja.

Petek, dne 10. septembra: 12.00: Šramel kvintet »Hmtadra« — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Izseljeniške novice — 20.00: Liszt: Ogrska rapsodija št. 2 (klavir: M. Hamburg, plošča) — 20.10: Vzgoja otrokovega značaja (gđ. Marija Kovačeva) — 20.30: Operetni spevi s spremljevanjem Radijskega orkestra, pojeta g. Dragica Sokova in g. Jean Francel — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.30: Angleške plošče.

Socialni ekonomski institut

Na pobudo mlajših moči, predvsem tajnika Delavske zbornice g. Uratnika, ki je vodil vse priprave, se je dne 30. junija t. l. v Ljubljani ustanovilo društvo z nazivom »Socialni ekonomski institut«. Na ustanovnem obnem zboru je bil izvoljen prvi odbor, ki se je na prvi seji konstituiral takole: predsednik: dr. A. Gosar, podpredsednik: dr. St. Bajič, tajnika: Uratnik F. in inž. Pečenko, blagajnik: Smrkolj Albin, odborniki: Avenek I., dr. A. Krāl, dr. A. Melik, Traven J., nadzorstvo: dr. J. Bohinjec, inž. Č. Nagode, dr. Vl. Murko, I. Lah in inž. E. Baraga.

Po društvenih pravilih ima društvo namen, zbirati in raziskovati dejstva ter pojave sodobnega gospodarskega in družabnega življenja v cilju racionalnega izkoriščanja danih sredstev in energij za izboljšanje našega narodnega gospodarstva, vzbujati v javnosti zanimanje za te probleme in pospeševati ekonomsko ter sociološko znanje.

Društvo hoče svoj namen doseči z zbiranjem statistike, s prirejanjem ustmenih in pismenih anket, s predavanji, diskusijami, konferencami in tečaji; z ustanovitvijo in vzdrževanjem strokovne knjižnice in arhiva; z izdajanjem publikacij in periodičnih tiskovin; s prirejanjem razstav, z zbiranjem gradiva za ustanovitev stalnega gospodarskega in družabnega muzeja v Ljubljani.

Pripravljalni odbor društva je izdelal organizacijski načrt, po katerem naj bi pripadali odboru administrativni posli, posebni koordinacijski odsek pa naj bi usmerjal študijsko in propagandno delo društva. Vse ostalo podrobno delo naj bi po zamisli tega načrta prevzeli posebni odseki, ki se bodo ustanavljali po sklepu odbora, kakor bo pokazala potreba. Predvsem bi se posamezni odseki bavili s proučevanjem vprašanj prebivalstva in konsuma, javnih financ kakor tudi posameznih vej našega gospodarstva.

Po svojem namenu in zamisli je novo društvo tako, da je njegovo ustanovitev pozdraviti. Ze večkrat je imel naš list priliko, opozoriti na nedostatke organizacije slovenskega gospodarstva, ki so izvirali iz dejstva, da ni bilo na razpolago potrebnih podatkov, ki bi vsaj v najbolj grobem stanju služili za podporo naših teženj in zahtev. Pravkar je znani publicist A. Prepeluh v eni izmed slovenskih revij ugotovil žalostna dejstva ob času mirovne konferenec v Parizu. Tedaj so namreč slovenski zastopniki na tej konferenci bili brez vsakih podrobnih podatkov o stanju našega gospodarstva, kakor tudi o njegovem možnem razvoju za bližnjo bodočnost. To porazno in nevšečno dejstvo je izviralo iz neorganiziranega slovenskega političnega življenja pred vojno, ki je trafillo svoje sile za vse mogoče stvari, samo ne za tisto, kar bi bilo najbolj potrebno in ki bi moglo v danem trenutku služiti. Večkrat se je že reklo, da so v marsičem Slovenci učenci Čehov, vendar smo v političnem in go-

spodarskem pogledu, kar so najbolj pokazala prva povojna leta, docela odrekli in dokazali, da se prav najvažnejših in temeljnih stvari pri Čehih nismo naučili. Ena teh stvari je: smotrno delo za ciljem, ki naj koristi vsemu narodu. Če se bo torej novo društvo bavilo s sistematičnim zbiranjem statističnega gradiva, bo s tem vršilo velekorisno delo in pripravilo material, ki bo obilno služil za podporo naših teženj.

V glavnem bo torej delo društva šlo v dve smeri: 1. zbiranje statističnega gradiva in 2. obdelovanje in proučevanje razpoložljivega odnosno nalašč za to zbrane statističnega gradiva. Zbiranje statističnega materiala je prav za prav dolžnost države. Značilno pa je, da za slovensko ozemlje v Jugoslaviji do sedaj ni bilo nobenega organa, ki bi to delo vršil odnosno usmerjal. Naš list je že poročal, da uredba o dopolnitvi uredbe o ureditvi ministrstva za notranje posle z dne 18. avg. 1936 ponovno dopušča poleg obče državne statistike le še statistična urada v Zagrebu in Sarajevu, Ljubljano, kot središče tako živahno razvitega slovenskega gospodarstva

življenja, pa docela prezre. Ni dvoma, da smo tega prezira sami krivi.

Ze takoj prvo leto po vojni bi mogli sami organizirati statistično službo za vso Slovenijo, ako bi za to imeli naši tedaj odgovorni činitelji dovolj smisla. Tak slovenski statistični urad bi avtomatično mogel preiti v ureditev ministrstva za notranje posle, kakor zagrebški in sarajevski. Pripomniti je, da je nato oblastna samouprava imela namen organizirati nekak statistični oddelek, zaradi razvoja političnih prilik v državi pa nato vsa stvar dlje ni prišla. Ako se je sedaj zganila privatna iniciativa, moramo iz zgoraj navedenih dejstev zamisel Socialnega ekonomskega instituta najtopleje pozdraviti in mu želeli mnogo uspeha.

Društvo je že začelo s svojim poslovanjem, kolikor se tiče organizacije. Sedaj šteje okoli 40 članov. S sistematičnim delom v smislu pravil in svojega organizacijskega načrta pa bo začelo v jeseni. Naš list bo poročal o nadaljnjem delu društva in se bo zanj sploh zanimal.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Deželni pridelki:

936 — Pariz: kokalj;
937 — München: zastopniška tvrdka se zanima za žitarice in živalsko krmo;
938 — Pariz: ječmenov slad;
939 — Bamberg (Nemčija): korriander in drugo semenje za začimbe in oljno semenje;
940 — Curih: meta;
941 — Pariz: grahorica;
942 — Stettin: žitarice, moka in oljne tropine.

Proizvodi sadjarstva:

943 — Marienbad: sveže slive in drugo sadje;
944 — Stockholm: jabolka prvovrstne kvalitete.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

945 — Dunaj: surove kozje in ovčje kože in kože divjačine;
946 — Brooklyn-New York: konzervirana šunka;
947 — Amsterdam: ovčja volna.

Proizvodi rudarstva:

948 — Hamburg: aluminijev oksid (1000 ton), kriolit in aluminijev fluorid.

Industrijski izdelki:

949 — London: moderna steklena oprema, namizne svetilke, figure in usnjene torbe;
950 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za tkanine iz umetne svile;
951 — Le Caire: zastopniška tvrdka se zanima za industrijske proizvode (papir, predelane kože za čevlje, žblje za čevljarje, igrače, steklene predmete, bazarske artikle;
952 — Casablanca: tvrdka želi prevzeti zastopstvo raznih industrijskih proizvodov za španski in francoski Maroko;

953 — Amsterdam: zastopniška tvrdka išče zvezo z našimi izvozniki moških in ženskih rokavic, svilenih, volnenih in bombažnih rut, kravat in sploh modnih predmetov.

Razno:

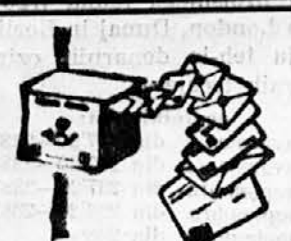
954 — Bremen: krpe iz volne, bombaža in jute;
955 — Berlin: ustanovila se je komanditna družba, pri kateri sodeluje naš državljan in ki se bo bavila s posredniškimi posli med Nemčijo in Jugoslavijo. Priporoča se interesantom;
956 — Trst: limi za čevljarje in mizarje;
957 — Tanger: mednarodna družba za trgovinski promet išče zvezo z našimi izvozniki in izvozniškimi tvrdkami;
958 — New York City: tvrdka želi izvoziti iz naše države proizvode, ki bi se mogli plasirati na ameriškem tržišču v zameno za uvoz bombaža.

Opombe:

Št. 1. — Ženeva: išče se zveza s kupci švicarskih ur cenejše vrste.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

„KVERTA“
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICAKUVERTIN
KONFEKCIJAPAPIRJA